

Tervon Murha

Kertomus perustuu poliisitutkintapöytäkirjoihin ja oikeudenkäynti asiakirjoihin

Paavo Rautiainen, Kuopio
Jorma Tamio, Tampere

Tervon Murha

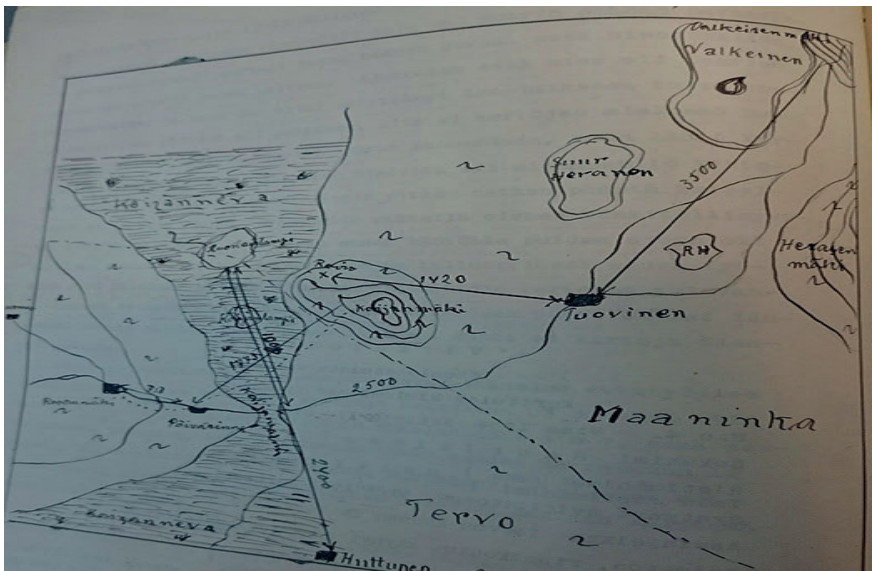

Helvi Rautiainen

Yhdeksän vuosikymmentä sitten raaka veriteko järkytti Tervon Talluskylän asukkaita. Teolla ei ollut vaikutusta ainoastaan surmatyön osapuolille vaan se aiheutti myös uhrin veljen perheelle, varsinkin lapsille, inhimillisen tragedian. Marraskuussa 15. päivän iltana 1933 Tervo Talluskylän Rappumäessä katosi Helvi Rautiainen jäljettömiin. Hän oli palstatilallisen Taavetti Rautiaisen ja Hilda Huuskosen nuorin lapsi, syntynyt 1911 ja oli kadotessaan 23 vuoden ikäinen. Helvi Rautiainen oli kadotessaan raskaana. Omaiset tekivät katoamisilmoituksen 18. päivä marraskuuta. Kadonneen etsintä järjestettiin 19. päivä marraskuuta. Siihen osallistui viranomaisten lisäksi paikkakuntalaisia ja suuri määrä suojeluskuntalaisia. Viranomaisten ja kyläläisten etsinnät ja asiaan liittyvät kuulustelut eivät tuottaneet tulosta. Kadonnutta ei löydetty.

Rappumäen torppa

Karttapiirros tapahtumapaikoista

Koivupinon pohjan tutkimista

Tapauksen tutkijoita

Joulukuussa 1933 kävi ilmi, että Maaningan pitäjän Kurolanlahden kylässä oli poltettu vanerikoivu pino. Asiasta suoritettu tutkimus ei kuitenkaan johtanut tuloksiin. Paikkakunnalla alkoi kiertää huhu, että Helvi Rautiainen olisi poltettu kyseisessä puupinossa Kaijanmäellä. Kesäkuun alkupuolella 1934 kaksi metsäojankaivajaa löysivät Rappumäen lähellä sijaitsevalta Kaijanmäeltä palaneen vanerikoivu pinon. Palo-paikan jäänteitä tutkiessaan he löysivät tuhkan seasta naisten vaatteissa käytettäviä neppareita sekä pieniä luunkappaleita. Kylällä oli liikkunut huhuja Huosiaislammen jäällä nähdystä verijäljistä ja kuulluista laukauksista sekä Kaijanmäellä poltetusta koivupinosta. Tämän perusteella miehet ilmoittivat löydöstä poliisille. Luunkappaleet lähetettiin Helsinkiin tutkittavaksi. Ne todettiin ihmisen luiksi. Lausunnossa sanottiin myös, että palamisesta olisi pitänyt jäädä jäljelle isompia luita, tuli ei ole voinut tuhota niitä.

Tauno Tuovinen, pientilallisen poika oli kaksikymmentäkuusivuotias nuori mies. Hän asui Kurolanlahdessa, Maaningan puolella, kuitenkin Rappumäen lähietäisyydellä. Tuovisilla oli kylällä tietty maine ja yleisesti heitä pelättiin. Tauno oli tuttu vieras Rappumäen torpassa ja oli yöpynytkin Helvin aitassa. Häntä pidettiin Helvin sulhasena ja lapsen isänä. Hänellä vain sattui olemaan toinenkin morsian, mutta varakkaammasta perheestä. Metsänvartijan tytär Toini Ovaskainen Tuovinen jopa kuulutettiin avioliittoon tämän toisen morsiamen kanssa. Helvin etsintöjen aikana Tauno istui vankilassa tuomiota väkijuomarikoksesta. Kesäkuun puolivälissä pidätettiin kuulusteluja varten Tauno Tuovinen ja hänen isänsä Juho Tuovinen. Poliisi epäili heillä olevan jotakin tekemistä jutun kanssa. Alustavissa kuulusteluissa he kielsivät kokonaan syyllisyytensä. Tauno kuitenkin sotkeutui puheissaan ja joutui tekemään osittaisia tunnustuksia. Myöhemmin hän perui puheensa.

Tauno Tuovinen oikeudessa

Toini Ovaskainen oikeudessa

Rappumäen torppa nykyisin

Kuulusteluissa Tuoviset sotkivat juttuun Helvin veljen Oskari Rautiaisen. Oskari otettiin talteen kuulemista varten. Asia sai onnettoman käänteen, Oskari hirttäytyi Karttulassa poliisikonstaapeli Koskisen aitassa. Poliisin kertoman mukaan hän ei ollut syyllistynyt asiaan mitenkään eikä häntä epäilty rikoksesta. Ennen tekoaan **Oskari kirjoitti** kirjeen **vaimolleen ja nimismiehelle**. Siinä hän pyysi vaimoa huolehtimaan lapsista. Perusteluksi teolle hän kirjoitti, ettei jaksakaan elää kun Tuoviset syyttävät sisaren murhasta. Äiti ei kyennyt yksin huolehtimaan kolmesta pienestä lapsesta ja he joutuivat ”mieron tielle”. Lapsuutensa he viettivät erillään kasvatuskodeissa. He pärjäisivät myöhemmin elämässä hyvin. Elossa heistä on vielä yksi sisarus. Kuulustelujen jatkuessa Tauno Tuovinen tunnusti. Hän tunnusti polttaneensa Helvin ruumiin, kielsi surmanneensa tätä. Hän kertoi tapahtuneesta useita versioita. Yhdessä hän väittää Oskari Rautiaisen luvanneen maksaa hänelle 200 markkaa, jos hän saa Helvin tekemään itsemurhan. Tämä lienee ollut Oskarin kiinnioton peruste. Tuovinen muutti kertomustaan kuulustelujen aikana useasti.

Tauno Tuovinen kertoi kuulusteluissa mm. että hän ja Helvi Rautiainen olivat sopineet tekevänsä yhteisen itsemurhan. He tapasivat Helvin kotiveräjän luona jossa heidän piti toteuttaa aikeensa. Tauno oli poistunut paikalta kauemmaksi ja kun hän palasi Helvi oli hirttäytynyt veräjään. Hän kertoi kantaneensa Helvin ruumiin läheiselle Kajjanmäelle, siellä polttaneensa ruumiin koivupinossa. Matkaa oli n. kaksi kilometriä. Myöhemmin hän oli palannut polttopaikalle ja erotellut tuhkasta suuret luut, piilottanut ne muutaman sadan metrin päähän. Hänet vangittiin ja asetettiin syytteeseen murhasta. Helvin mahdollista itsemurha-aikeista kyselivät rikosetsivät vanhemmilta ja muilta perheenjäseniltä sekä naapureilta. Heidän vastauksistaan ei löytynyt mitään siihen viittaavaa, vaan kuultavat kertoivat, että Helvi oli ennen katoamistaan reipas ja iloinen nuori nainen. Perheenjäsenten välit olivat olleet myös hyvät, vaikka Tuovinen kuulusteluissa muuta väitti.

Oikeus pui juttua kaikkiaan kuusi kertaa. Tuovisen kertomukset vaihtelivat myös oikeudessa tilanteen mukaan. Umpikujaan joutuessaan hän muutti kertomustaan. Joulukuussa 1934 Tauno Tuovinen tuomittiin oikeudessa elinkautiseen vankeuteen murhasta. Oikeudenkäynnin aikana vangittiin Juho Tuovinen uudelleen. Hän sai sakot vain ampuma-aserikoksesta eikä hänen osuuttaan veritekoon pystytty näyttämään toteen.

Sodan aikana Tuovinen vapautui rintamalle. Sen jälkeen hän eli vapaana miehenä. Myöhemmin hän rakensi talon lähelle Rappumäkeä. Hän ei koskaan tunnustanut murhaa. Helvin veljelle, Aukusti Rautiaiselle hän oli myöhemmin kertonut ainoastaan polttaneensa Helvin ruumiin. Taunun isän Juhon osuutta rikokseen voi jokainen vain arvailla: Todistajana kuullun Ida Huttusen mukaan oli Juho Tuovinen Mustin torpassa, muitten kuullen, moittinut yhtä poikaansa nahjukseksi. ”Ette te ole yhtään parempia, akkoja tapatte ja niitä poltatte”, oli Sulo-poika vastannut.

Oskari kirjoitti vaimolleen

Päivää täältä Karttulasta, kuulehan nyt minä lähten täältä maailmasta ja elä sure minua kovin paljon, kyllä meidän olis yhtessä, mutta nämä Tuoviset sanoo, että minäkin olen ollut yhtessä tekemässä sen Helvin murhan, niin en jaksakaan olla täällä enää kun olen syytön siihen ja sinäkin olet syytön, eläbän rebellisesti maailmassa ja hoita niitä lapsia, hyvin ja rupea isäsi ja äitisi kanssa yhteen että mummo hoitaa niitä lapsia Helka Anja ja kasvataban siitä pojasta hoitaja itsellesi ja hoitaahan ne tytötkin kasvavat ja elä hommaa mitään pitoja eläkö mitään kuin ei ole niitä varoja ja sano paljon terveisiä lukkariselle ja kaikille ja hyvästi vaan viimeisen kerran, kyllä täältä tulee nämä minun rahani sulle ja kello ja kaikki. Hyvästi kaikki, hyvästi vaimoni ja ja Helka ja Anja ja pieni poju. En jaksakaan elää enää täällä Tauno Tuovisen takia lähten täällä kun se syyttää että minä olen ollut hänen kanssaan tekemässä tätä Helvin murhaa mutta syytön olen kaikkiin ja syytön on vaimoni. Hyvästi August ja Kerttu Tenbo Isä Äiti ja Hilke. Hyvästi

Vaari ja mummo Eläbän jumalan nimessä ja jumala tuokoon rauhaa teille Vaimoni Elsa lapset Helka Anja pikku poju Hyvästi.

nimismiehelle

pois lähten täältä maailmasta näihin tuovisten puheitten takia kun olen syytön kärsimään olen varmasti ja että tekään uskonna aina kun sanoin että olen syytön älkää enää minun eukkooni kiusata antakaa olla rauhassa syytön on sekin näihin Hyvästi vaan